

Efterfølgende korte notat blev lavet efter aftale på det første nordiske kontakt-konference for gudstjenesteliv, januar 1993 i Oslo. Det aftaltes, at der skulle udveksles informationer om beslutningsprocesserne på det liturgiske område i de nordiske kirker. HVI, marts 2009.

Sognepræst Holger Villadsen

Kappel, den 12. febr. 1993

FORSØG PÅ KORTFATTET BESKRIVELSE AF BESLUTNINGSPROCESSEN I DEN DANSKE FOLKEKIRKE I SAGER VEDR. LITURGI

1. Ifølge den danske menighedsrådslov, der er vedtaget af folketinget, kan ændringer i det enkelte sogn kun vedtages efter indstilling fra sognepræsten og med godkendelse fra menighedsrådet. Der er altså i Danmark tale om en principiel decentralisering af beslutningsprocessen til det enkelte sogn, og ændringer kan kun gennemføres, når der er enighed mellem præst og menighedsråd.
2. Decentraliseringen af beslutningsprocessen til det enkelte sogn er begrænset til bøger og ritualer, der er autoriseret ved kongelig resolution. Hvis præst og menighedsråd i det enkelte sogn ønsker ændringer, der afviger fra de autoriserede ordninger, har biskoppen ifølge menighedsrådsloven kompetence til at godkende »mindre ændringer«. Det må anses for overladt til biskoppen at skønne, hvad der er »mindre ændringer«.
3. Ifølge dansk tradition forbliver tidligere autoriserede alterbøger og ritualer gyldige, også efter autorisation af nye ritualer og ny alterbog. Denne tradition er mig bekendt ikke formaliseret på noget plan, men må anses for at være en nødvendig følge af menighedsrådslovens bestemmelse om, at ny liturgi og nye ritualer først kan indføres, når der er enighed herom i det enkelte sogn.
4. Alterbogen, salmebogen og ritualerne er i Danmark autoriseret ved kongelig resolution. I princippet kunne ritualer, alterbøger og salmebøger formentlig godt vedtages ved lov i folketinget. Når man i stedet har valgt at fortsætte den gamle tradition med at autorisere ved kongelig resolution, må det anses som udtryk for en opfattelse af, at disse emner er indrekirkelige forhold, som ikke er egnede til politisk behandling i folketinget.
5. Den kongelige resolution af alterbog, salmebog og ritualer sker efter indstilling fra kirkeministeren. Den reelle afslutning af sagsbehandlingen sker med kirkeministerens indstilling. Der eksisterer mig bekendt ikke formelle regler for, på hvilket grundlag kirkeministeren kan afgive sin indstilling, men der eksisterer en praksis for, at kirkeministeren i indrekirkelige forhold kun indstiller en ændring til autorisation, hvis der efter en høring er et klart flertal for ændringen blandt biskopperne. Desuden foretager kirkeministeren formentlig en skønsmæssig vurdering af, om der er en rimelig bred konsensus i folkekirken som helhed bag forslaget.
6. I indrekirkelige forhold som salmebog, alterbog og ritualer foregår der normalt ikke en egentlig behandling af sagen i kirkeministeriet, kun af de juridiske aspekter. Fra sag til sag nedsætter kirkeministeren en sagkyndig og repræsentativ kommission

til at udarbejde et forslag. Når det drejer sig om bibeloversættelse, overlades kommissionsarbejdet til Bibelselskabet. Som et led i kommissionens arbejde kan der foretages høringer og afprøves midlertidige forslag. Når kommissionen afleverer sit forslag til kirkeministeren, foretager denne derefter en høring, der danner grundlag for kirkeministerens indstilling til kongelig resolution.